

Iz sveta tišine

Tolmač slovenskega znakovnega jezika prvič v šolskem prostoru

Športniki gluhih
leta 2014

Samo Petrač zaključil
bogato tekmovalno
kariero

Obvestilo uredniškega odbora

Pred vami je januarska številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli veliko zanimivega in raznovrstnega branja. Za nami je bogato in uspešno leto, v katerem smo pridno delali ter vas med drugim informirali o zanimivih dogodkih s področja gluhih in naglušnih ter o uspehih naših športnikov na evropskih in drugih mednarodnih tekmovanjih. Dolžni pa smo vam še kratko pojasnilo, saj je v prejšnji številki prišlo do majhne napake. V članku "Protestu gluhih na rob" je umanjala informacija o avtorju. Avtor omenjenega članka je uredništvo zaprosil, naj njegovega imena ne razkrijemo. Zapis o neimenovanosti avtorja pa je med pripravo glasila iz neznanega razloga izpadel, za kar se opravičujemo. Upamo, da boste tudi v tej številki našli kaj zanimivega zase. Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Če bi želeli tudi sami napisati prispevek, ste srčno vabljeni, da ga pošljete po elektronski pošti ali na naslov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, **s pripisom 'za IST'**.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite prejemati, vas vabimo, da nam na naslov Zveze ali po elektronski pošti sporočite svoje ime, priimek ter naslov, da vas uvrstimo med njegove prejemnike.

Ne pozabite tudi na spletno glasilo IST, ki je dosegljivo na spletni strani www.zveza-gns.si.

Še vedno velja vabilo za dejavno sodelovanje pri ustvarjanju našega skupnega glasila Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov urednistvo.ist@zveza-gns.si.

Uredništvo

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Pošiljanje pisnega in slikovnega gradiva za glasilo IST

V uredništvo prihajajo različne vrste datotek in fotografij za objavo. Radi bi vas vnovič spomnili na že napisana navodila, kako in v kakšni obliki je treba pripraviti in poslati datoteke. Le ob upoštevanju navodil bomo lahko zagotovili kakovost našega tiskanega medija.

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije potrebno upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavitve kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavitve kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega čitalca, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument! Ko boste besedilo v Wordu poslali po elektronski pošti, zraven priložite še fotografije v formatu jpg. Če poslane fotografije in besedila ne bodo ustrezala navodilom, bomo članke prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Uredništvo

Center za razvoj SZJ

ZDGNS z društvi in posamezniki zbrala donacijo za Srbijo

Volitve Športne zveze gluhih Slovenije

Sprejem pri predsedniku Republike Slovenije

Skupščina Mednarodne organizacije naglušnih in Evropske zveze naglušnih

Festival za 3. življenjsko obdobje

Evropsko prvenstvo gluhih v odbojki - Analya

Evropsko prvenstvo gluhih v keglanju - Celje

Evropsko prvenstvo v bowlingu - Dunaj

Glasilo Iz sveta tišine je tiskan medij, kjer smo v letu 2014 mesečno objavljali aktualne informacije in poročali o dogodkih s področja delovanja Zveze in društev gluhih in naglušnih po vsej Sloveniji. Objavljeni prispevki so se navezovali na življenje in delo gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom, intelektualnim sposobnostim gluhih bralcev pa smo prilagodili tudi informacije javnega značaja s področje zakonodaje, ki se nanašajo na življenje in delo oseb z okvaro sluha. V glasilu smo prav tako objavljali aktualne mednarodne dogodke iz sveta gluhih in naglušnih, kot so: skupščina Evropske in Mednarodne zveze naglušnih, ki je potekala v Izraelu, prvi mednarodni kongres oglušelih v odrasli dobi, ki je potekal na Nizozemskem, prevedli in prilagodili smo mednarodne informacije, ki so jih pripravile evropske in svetovne organizacije gluhih in naglušnih, poročali o kvalifikacijah za evropsko prvenstvo gluhih v futsalu, ki je potekalo na Madžarskem, objavili poročilo 17. kongresa Evropske športne zveze gluhih. Poročali smo tudi o uspehih naših perspektivnih gluhih in naglušnih športnikov na evropskih in

mednarodnih tekmovanjih. Veliko pozornost smo v oktobrski številki namenili Pravilniku o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila, ki je gluhim po dolgih letih pogajanj z državo končno zagotovil dostop do nepogrešljivih tehničnih pripomočkov za komunikacijo. Zadnjo, dvojno številko glasila pa smo tematsko zaključili z dogodki, referati in predavanji v okviru prve proslave dneva slovenskega znakovnega jezika, ki ga je Vlada Republike Slovenije razglasila v lanskem letu. Ob tej slovesni priložnosti je Upravni odbor Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Meri Möderndorfer, Jasno Bauman in mag. Aljošo Redžepoviča prepoznal za zaslužne osebe na področju razvoja znakovnega jezika in jim pomolil priznanja.

Upamo, da boste tudi v letošnjem letu glasilo Iz sveta tišine željno pričakovali v nabiralnikih in ga z veseljem prebirali ter tudi s svojimi prispevki o zanimivostih iz društev in vsakdanjega življenja gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom aktivno oblikovali.

S sekretarjeve mize

»Vsak dan nov začetek – vsak dan novo življenje.«

Dag Hammarskjöld, 1905–1961

Tako nekako smo zaključili konec leta 2014, dan za dnem, in tako polno in bogato začinjamo leto 2015. Naj bo vsak nov dan priložnost za novo življenje, v pozitivnem in vzpodbudnem sobivanju drug z drugim.

Studio ob 17h na Radiu Slovenija

Udeležil sem se pogovorne oddaje v živo z drugimi gosti na temo invalidskega varstva. Predstavil sem problematiko gluhih in naglušnih ter opozoril na številne neenakosti oseb z okvaro sluha v primerjavi z drugimi invalidi in neinvalidi.

Telemach ponudil posebne pakete za gluhe in naglušne

Nadaljujemo zelo široko in aktivno kampanjo za iskanje ugodnejših ponudb mobilne telefonije, interneta in televizije za vse naše uporabnike. Med drugim se je odzval tudi Telemach in vsem društvom ter gluhih in naglušnim posameznikom ponudil ugodnejše pakete televizije in interneta.

Big Bang pripravil ugodnejšo ponudbo izdelkov za gluhe in naglušne

Eden od največjih ponudnikov tehničnih in računalniških izdelkov Big Bang je pripravil posebno ponudbo za gluhe in naglušne, ki želijo unovčiti vrednotnico za nakup tehničnih pripomočkov. Akcija sodelovanja je bila usmerjena predvsem v to, da se gluhih in naglušnih poleg storitev mobilne telefonije, televizije in interneta ponudi tudi cenejše izdelke, saj je ekonomski položaj oseb z okvaro sluha mnogo težji kot pri drugih invalidih in neinvalidih. Veseli nas dobro sodelovanje in mreža ponudnikov za gluhe in naglušne se vztrajno širi.

Videospot Visoko nad oblaki

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je z velikim veseljem sodelovala z ekipo agencije Pristop ter Valom 202 na RTV Slovenija pri naši največji kampanji do sedaj »Zvoke v roke«. Posebne pogovorne oddaje na Valu 202 o prijetnih zvokih, ki jih gluhi ne slišijo, naglušni pa brez slušnega aparata tudi ne, so ozavestile številne poslušalce, da je radio za gluhe in teže naglušne nedostopen. Zvoki, kot so šumenje morja, žvrgolenje ptic in otroški smeh, so glasovi, ki prijajo ušesom številnih poslušalcev, vendar so gluhim nedostopni, naglušnim pa le s pomočjo slušnega aparata. Priljubljena slovenska pevka Neisha pa je zvoke in besedilo pretopila v čudovito pesem »Visoko nad oblaki«. Besedilo pesmi se močno navezuje na svet tišine. Premierno jo je zapela in zaigrala na svečani razglasitvi dneva slovenskega znakovnega jezika, in sicer 14. novembra v dvorani Grand hotela Union pred več kot 500 udeleženci iz sveta gluhih in naglušnih ter posebnimi gosti, kot so bili ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, varuhinja človekovih pravic v Republiki Sloveniji, poslanci državnega zbora ter številni drugi. Projekt »Zvoke v roke« pa se je nadaljeval s priredbo celotne pesmi tudi delno v znakovni jezik. Poleg Neishe, ki je tudi sama odkretala del besedila, sta sodelovali še Sara Savnik, Miss Universe 2013, ki je zaradi poka petarde utrpela delno poškodbo sluha, ter tolmačica za slovenski znakovni jezik in hči gluhih staršev Natalija Rot.

Iz srca hvala vsem za sodelovanje in naj se pesem Visoko nad oblaki zasliši v srcih vseh, ki slišijo, in tistih, ki ne slišijo. Jezik združuje ljudi. Jezik povezuje. Naj znakovni jezik poveže vse ljudi sveta ter

Snemanje videospota, foto: Bor Slana

naj pesem zazveni tudi v rokah tistih, ki ne slišijo. Ne glede na raso, spol, invalidnost ali jezik, ki ga govorimo, je med nami največji in najlepši jezik, ki ga govori vsak sleherni človek in živo bitje, to je jezik ljubezni. Ljubezen vedno zmagata.

Gradivo Svit v slovenskem znakovnem jeziku

Pri Programu Svit so v sodelovanju z Zavodom Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik pripravili prevod gradiv in navodil za sodelovanje pri presejalnem programu v slovenski znakovni jezik. S temi prilagoditvami so olajšali sodelovanje ne samo gluhih in naglušnih, temveč tudi mnogim drugim, ki potrebujejo dodatna pojasnila o programu. Ta dejavnost je bila izvedena v sklopu razglasitve dneva slovenskega znakovnega jezika.

Program SVIT

Nacionalni program socialnega varstva 2014–2016

Državni zbor je aprila 2013 sprejel Resolucijo o Nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020, ki je temeljni dokument Slovenije na področju socialnega varstva za obdobje do leta 2020. Za pripravo nacionalnega izvedbenega načrta Resolucije je Vlada Republike Slovenije imenovala skupino iz različnih predstavnikov ter objavila izvedbeni načrt za javno razpravo. Številni smo sodelovali tako pri razgrnitvi tega načrta kot tudi s pripombami. Načrt se planira v potrditev takoj na začetku leta 2015.

Zakon o dolgotrajni oskrbi, osebni asistenci in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je predstavilo osnutek smernic Zakona o dolgotrajni oskrbi, osebni asistenci in zavarovanju

za dolgotrajno oskrbo. Predstavljeni so bili strokovni pogledi na izvajanje zakona ter vplivi le-tega na delo v domovih za starejše. Aktivno smo sodelovali in pričakuje se, da bo omenjeni zakon v letu 2015 ugledal luč sveta. Naj spomnimo, da Zakon o osebni asistenci za invalide, ki je predvidel nekatere možnosti plačevanja nadomestila za invalidnost gluhih in naglušnih, ne bo sprejet ter da se bodo elementi tega zakona vnesli v nov zakon o dolgotrajni oskrbi. S to spremembo so gluhe in naglušne osebe izgubile do sedaj največjo pravno podlago za možnost izplačevanja nekakšne oblike invalidnine.

Evropsko leto usklajevanja poklicnega in družinskega življenja

Sodelovali smo na posvetu Socialne zbornice Slovenije o temi Sveta Evropske unije za leto 2014, in sicer o usklajevanju poklicnega in družinskega življenja. V hitro spreminjajoči se družbi je vedno tanjša meja med poklicnim in družinskim življenjem, kar predstavlja nove in drugačne izzive v življenju posameznika oziroma njegove družine.

Katalog programov usposabljanja za leto 2015 Socialne zbornice Slovenije

Vsako leto Socialna zbornica Slovenije razpiše številne izredno kvalitetne seminarje in izobraževanja. Veseli nas, da so za leto 2015 v katalog uvrstili tudi vsebine iz področja gluhoti in naglušnosti. To je nova oblika priložnosti za ozaveščanje strokovne javnosti o gluhoti in naglušnosti.

Predsedstvo Športne zveze gluhih Slovenije

Konec leta je potekala tudi redna seja predsedstva Športne zveze gluhih Slovenije, na kateri so potrdili vsa poročila za leto 2014 ter predvideli okvirni plan športnih dogodkov v letu 2015. Finančna sredstva so odvisna od sklepov financierjev ter seveda dinamike športnih dogodkov. Največji športni dogodek leta 2015 bo zagotovo zimska olimpijada gluhih v Rusiji, na kateri bo nastopala naša edina smučarka Anja Drev.

Samo Petrač je zaključil svojo bogato športno kariero

Samo Petrač je zagotovo najbolj raznovrsten gluhi športnik v Sloveniji. Na najvišjih tekmovanjih je nastopal tako v alpskem smučanju (vse discipline) kot tudi v kolesarstvu in košarki. Nastopal je tudi še pod jugoslovansko zastavo in zaključil tekmovalno pot pod slovensko zastavo. Je nosilec medalj iz Olimpijskih iger, svetovnih in evropskih tekmo-

vanj ter je dobitnik posebnih priznanih tako v Sloveniji kot v tujini. V ponos in spoštovanje so njegovi dosežki s petih zimskih Olimpijskih iger gluhih, petih letnih Olimpijskih iger gluhih ter mnogih drugih mednarodnih tekmovanj. Sedaj svojo tekmovalno pot nadaljuje kot pomočnik trenerja pri svojem sinu atletu in kot športni maser. Še vedno je aktiven rekreativni tekmovalac in zagotovo bo njegov športni duh še dolgo bogatil športne prireditve gluhih v Sloveniji.

15. zimske Olimpijske igre gluhih, Sundsvall, Švedska, 2003, Samo Petrač: 2. mesto v smuku

Slovenska futsal reprezentanca gluhih v Pragi

Ob 80. obletnici delovanja češke športne zveze gluhih se je slovenska reprezentanca udeležila mednarodnega turnirja v futsalu. Med 4 ekipami je zasedla odlično drugo mesto. Na turnirju je bil za najboljšega strelca proglašen naš igralec Marko Šmid in za najboljšega vratarja Boban Vučetić. Čestitamo igralcem za dobro igro in ugledno zastopanje Slovenije na mednarodnem turnirju!

Slovenska futsal reprezentanca gluhih

Upravni odbor Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije in zaključek leta na Zvezi

Ob zaključku leta smo izvedli še zadnjo sejo upravnega odbora in srečanje strokovnih sodelavcev. Ob prazničnem vzdušju smo si izrekli nekaj prijetnih besed ter v videoobliki pregledali ključne dogodke v letu 2014. Leto je bilo izredno bogato in vzpodbudno ter dobra podlaga za naše nadaljnje delo. Ob zaključku leta je Športna zveza gluhih Slovenije tudi razglasila športnico in športnika leta 2014, in sicer Sabino Hmelina in Marino Kegla, ter kegljaško dvojico Klemen – Peperko.

Razglasitev športnice, športnika in ekipe leta 2014

Predstavitev monografije Medmeti na presečišču slovenskega besednega in znakovnega jezika

Filozofska fakulteta v Mariboru in Center za razvoj slovenskega znakovnega jezika pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije sta organizirala predstavitev najnovejše publikacije Zveze z gostujočim predavanjem na temo slovenski znakovni jezik. V nabito polni predavalnici Pedagoške fakultete v Mariboru je vsa strokovna javnost prisluhnila predstavitev in predavanju ter pokazala velik interes za spoznavanje znakovnega jezika. Prepričani smo, da tovrstno sodelovanje ni zadnje, ter si želimo novih projektov raziskovanja znakovnega jezika.

Prepolna predavalnica Pedagoške fakultete

Posvet Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik

Na posvetu so se udeleženci seznanili z novostmi, ki zahtevajo prilagoditve pri njihovem delu. Oblikovale so se smernice za pravilnik o delu tolmačev ter druge smernice dela, ki so pomembne za kvalitetno delo tolmačev. Tovrstna srečanja so zelo relevantna za dvig kvalitete dela ter strokovno prepoznavnost poklica.

Ob 3. decembru, mednarodnem dnevu invalidov: »Gradimo skupaj Evropo brez ovir«

Svet za invalide Republike Slovenije poudarja, da je politika enakih možnosti in sodelovanja invalidov na vseh področjih temeljni pogoj za uresničevanje ustavne pravice enakosti za vse. Pravica do polnega in enakopravnega vključevanja ter sodelovanja v družbi je zapisana v Konvenciji o pravicah invalidov in s tem, ko jo je leta 2008 Republika Slovenija ratificirala, se je zavezala k njenemu uresničevanju. Na odpravo ovir se v svojem bistvu osredotočata tudi Evropska strategija o invalidnosti 2010–2020 in Akcijski program za invalide 2014–2021, kjer je zapisano, da so invalidi zmožni enakovredno prispevati k razvoju družbe in da njihove zmogljivosti še niso v celoti realizirane zaradi prenekaterih ovir in zmanjšane dostopnosti, s katero se invalidi srečujejo v življenju. Svet za invalide Republike Slovenije se kot obvezni posvetovalni forum o vprašanih invalidske politike in neodvisen organ za nadzor nad izvajanjem konvencije zavzema za njeno dosledno uresničevanje. Ugotavlja, da sta univerzalna dostopnost in odpravljanje ovir ključnega pomena za zagotovitev polnopravne udeležbe invalidov v družbi in da mora Republika Slovenija posvečati več svoje skrbi odstranjevanju ovir v fizičnem in družbenem okolju. S tem si bodo invalidi lahko postavljali enake cilje in dosegali enakovredne rezultate kot vsi ostali

na področju ohranjanja zdravja in rehabilitacije, šolstva, na trgu dela in v delovnem okolju, pri sodelovanju v kulturnem življenju, rekreaciji, prostočasnih dejavnostih, športu in politiki. Univerzalna dostopnost jim nudi tudi možnost, da si zagotovijo ustrezno življenjsko raven in socialno varnost, državi pa zmanjšanje stroškov s tega področja. To vse je moč doseči le z odstranjevanjem vseh vrst ovir, fizičnih in drugih, ki jih ljudje prevečkrat postavimo. Zavedati se je treba, da je v vsakem človeku ustvarjalni potencial in da ga tako kot vsi, vključno z invalidi, nosimo v sebi in lahko dosegamo enake uspehe, vendar le če imamo možnost in priložnost za to. Svet za invalide Republike Slovenije vsem invalidom in državljanom, ki živijo in delajo z invalidi, izreka iskrene čestitke ob njihovem prazniku. Ob tem pomembnem dnevu tudi poziva najširšo javnost in vse nosilce političnega odločanja v Republiki Sloveniji, da tako kot v drugih evropskih državah vsi skupaj prispevamo k načrtnemu uresničevanju Konvencije o pravicah invalidov (Svet za invalide Republike Slovenije, Dane Kastelic).

Državni vrh sprejel invalide

Aktivno smo sodelovali pri sprejemu vseh treh predsednikov, in sicer Republike Slovenije Boruta Pahorja, Državnega zbora Republike Slovenije dr. Milana Brgleza in Vlade Republike Slovenije dr. Mira Cerarja. Ob teh srečanjih so potekali številni neformalni pogovori z vsemi udeleženci in gosti, med katerimi so bili tudi ministri in varuhinja človekovih pravic.

Sprejem varuhinje človekovih pravic

Udeležili smo se sprejema varuhinje človekovih pravic ob dnevu človekovih pravic in 20. obletnici varuha človekovih pravic Republike Slovenije. Tovrstni pogovori so pri reševanju skupnih zadev glede pravic invalidov ter gluhih in naglušnih neprecenljivi.

Državni vrh sprejel invalide

Planinska zveza Slovenije za gluhe in naglušne

Planinska zveza Slovenije je v želji, da organizirano obiskovanje gora približa gluhim in naglušnim, pripravila serijo društvenih posvetov, kjer so predstavili možnosti izvajanja planinskih aktivnosti tudi za gluhe in naglušne. Nekatera društva so aktivno sodelovala pri teh predstavitev in zgradili smo mostove še z eno krovno organizacijo, ki ima posluš tudi za gluhe in naglušne.

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

Sprejem na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport

V skladu z dogovorom s posveta o znakovnem jeziku v Državnem svetu Republike Slovenije 14. novembra 2014 smo se sestali s predstavniki ministrstva ter pregledali vse odprte probleme, ki jih imajo gluhi in naglušni otroci v procesu izobraževanja tako v posebnih kot rednih šolah. Dogovorili smo se za skupne zadeve ter se pogodili o rednih medsebojnih srečanjih. Ponovno smo poudarili, da imajo gluhi otroci pravico do izbire izobraževanja v znakovnem jeziku. Le-ta se mora odražati tako v rednih kot posebnih šolah za gluhe in naglušne. Izpostavili smo pomembno vlogo, ki jo imajo posebne šole za gluhe, ter jim posredovali izkušnje iz tujine, in sicer da je tam, kjer je močna posebna

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

šola za gluhe, močna tudi gluha skupnost. V teh šolah se krepijo jezik, kultura in identiteta gluhih, zato morajo obstajati še naprej ter biti prvenstveno namenjene gluhim in naglušnim.

Sprejem na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti glede Pravilnika o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila

Kljub sprejetju Pravilnika o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila je med gluхими in naglušnimi veliko nezadovoljstva glede seznama tehničnih pripomočkov. Zato je Zveza na ministrstvo posredovala vse pripombe, ki smo jih prejeli od društev in posameznikov. Direktorat za invalide smo s temi pripombami seznanili, jim podali vse obrazložitve ter jih ponovno opozorili na pomanjkljivosti. Seznanili smo se s tem, da Svet za tehnične pripomočke na ministrstvu še ni imenovan ter da je to organ odločanja o spremembah aktov. Izrazili smo nezadovoljstvo, predvsem pa pričakovanje od ministrstva, da bo takoj pristopilo k imenovanju Sveta za tehnične pripomočke, ki bo te spremembe obravnaval. Pričakujemo še to, da bo ministrica v ta svet imenovala tudi predstavnika gluhih in naglušnih. Ob tem smo konkretno združili pričakovanja naših uporabnikov v naslednje točke: da ima oseba možnost izbrati vse tri tehnične pripomočke za komunikacijo (računalnik, mobilni telefon, tablica) in ne le enega izmed njih, da se zagotovi višji cenovni razred za vse tri komunikacijske pripomočke oziroma krajša garancijsko dobo ter rok trajanja, da se skrči na minimum. Ob tem smo opozorili, da je v Sloveniji veliko gluhih z nad 95-% izgubo sluha po Fowlerju, ki ne znajo znakovnega jezika ter ne morejo pridobiti teh komunikacijskih pripomočkov, so pa do njih upravičeni. Pripombe so bile usmerjene tudi v hišne zvonce, baterije za slušni aparat ter nekaj malega glede budilke za dojenčke. Seznanili smo se, da je bilo že v letu 2014 (novembra in decembra) izdanih 60 napotnic za mobilne telefone, 100 za prenosne računalnike in 40 za tablične računalnike. Potreb je torej veliko in uporabniki z veseljem to stvar koristijo. V zelo kratkem času bo treba prek Nacionalnega sveta invalidskih organizacij imenovati osebo za delo v Svetu za tehnične pripomočke, ki bo pripravila vse potrebno, da do realizacije res pride.

Bogato leto je bilo leto 2014, naj se mu leto 2015 vsaj približa ali ponovi! Srečno.

Matjaž Juhart

Tolmač slovenskega znakovnega jezika prvič v šolskem prostoru

Zakonodaja in sistem

Pravico do tolmača v slovenskem izobraževalnem sistemu urejata Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS št. 58/2011, 40/2012-ZUJF, 90/2012) in Pravilnik o dodatni strokovni in fizični pomoči za otroke s posebnimi potrebami (Uradni list RS št. 88/2013).

Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, ki se je začel uporabljati 1. septembra 2013, v 30. členu opredeljuje, da se gluhim in naglušnim, ki se sporazumevajo v slovenskem znakovnem jeziku, prizna pravica do tolmača slovenskega znakovnega jezika v vseh vzgojno-izobraževalnih programih. Določilo je v zakon vneseno z amandmajem, zato sistemske rešitve vnaprej niso bile pripravljene. Ob predpostavki, da v prilagojenih programih za gluhe in naglušne učitelji znajo in uporabljajo slovenski znakovni jezik, so bile v Pravilnik o dodatni strokovni in fizični pomoči za otroke s posebnimi potrebami vnesene le določbe za izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo.

Omenjeni pravilnik v 8. členu določa, da se pravica do tolmača slovenskega znakovnega jezika prizna na podlagi strokovnega mnenja z odločbo o usmeritvi:

- gluhim in naglušnim otrokom, ki se sporazumevajo v slovenskem znakovnem jeziku,
- tolmačenje se izvaja v okviru dodatne strokovne pomoči za premagovanje primanjkljajev, ovir oziroma motenj.

Pravica je v zakonu opredeljena, zato moramo ustvariti pogoje za sistemsko izvajanje tolmačenja v rednih šolah. Gre za kompleksno sistemsko rešitev. Šolski sistem za zdaj delovnega mesta tolmača slovenskega znakovnega jezika ne pozna, kot pogoj za opravljanje dela pa je to znanje opredeljeno le v Zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana. Zaradi neizvajanja surdopedagoške dokvalifikacije na fakultetah, ki je tudi pogoj za zaposlitev v tem zavodu, je bila fluktuacija v zadnjih letih večja (zaradi neizpolnjevanja pogojev je bila možna le zaposlitev za določen čas). Ministrstvo je zato odobrilo dodatna delovna mesta, ki so jih zasedali zaposleni z znanjem slovenskega znakovnega jezika (sve-tovalni delavec).

Za vzpostavitev delovnega mesta bi bilo treba:

- opredeliti delovno mesto tolmača v šolstvu,
- ga uvrstiti med delovna mesta v katalog delovnih mest v prilogi kolektivne pogodbe, po pogajanjih s sindikati.

Tolmač po naravi dela ne more biti strokovni delavec. Tudi po Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika je pogoj za tolmača le srednješolska izobrazba, nacionalna poklicna kvalifikacija in vpis v register tolmačev za znakovni jezik. Posledica takšne umestitve je nizek izhodiščni plačni razred, zato iščemo še druge možnosti.

Da bi delovno mesto tolmača uspeli opredeliti kot delovno mesto strokovnega delavca, je potrebna sprememba Zakona o organizaciji in financiranju

Tolmač v šolskih klopeh

vzgoje in izobraževanja in pravilnika, ki določa kadrovske pogoje za izvajalce dodatne strokovne pomoči.

Šolsko leto 2014/15

V šolskem letu 2014/2015 so v treh osnovnih šolah štiri učenke in učenci, ki potrebujejo tolmača. Dijakov, ki bi potrebovali tolmača, v srednjih šolah zunaj Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana letos ni.

Na našo pobudo smo skupaj s šolami, starši, tolmači, ki so jih z liste tolmačev izbrale šole, Združenjem tolmačev za slovenski znakovni jezik ter Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije pretehtali možne, hitre in racionalne rešitve, da bi glede na prej predstavljene okoliščine tem otrokom že v letošnjem šolskem letu zagotovili pomoč tolmača. Sprejet je bil dogovor, da ministrstvo zagotovi

sredstva za izvedbo tolmačenja v tem šolskem letu, pri čemer smo upoštevali število ur na teden, ki so ga predlagale šole, in višino urne postavke v skladu s Tarifo za tolmače slovenskega znakovnega jezika.

Strokovne skupine na šolah v okviru dogovorjenih ur v individualiziranem programu za vsakega posameznega otroka opredelijo, pri katerih predmetih, koliko časa dnevno in ob katerih dnevih bo pri pouku potreboval tolmača. Prisotnosti tolmača tudi učitelj prilagodi podajanje snovi. Ob koncu šolskega leta pa bodo šole pripravile evalvacijo o delu z otroki in sodelovanju učiteljev s tolmači. Temu bodo sledile nadaljnje odločitve.

Vse strani (starši, šole, tolmači), ki so sodelovale pri pripravi predstavljene rešitve za letošnje šolsko leto, so ta korak ministrstva pozdravile.

Mag. Gregor Mohorčič

Mediji Zveze so prvi poročevalec iz sveta gluhih in naglušnih

Novinarstvo postaja vse bolj nevaren poklic, ker si prizadeva za objektivno resnico in zagovarja človekove pravice in svoboščine, kar pa ni vedno v interesu oblasti, zasebnikov ali verskih ekstremistov. Medije in njihove novinarje se da utišati na različne načine; januarski teroristični bombni napad na ustvarjalce satiričnega časnika Charlie Hebdo v Parizu je samo najbolj ekstremen in krut primer. Neodvisno novinarstvo se »ubija« tudi z ustrahovanjem, negotovimi oblikami dela novinarjev (uporablja se izraz prekerno delo) in z odtegnitvijo sredstev medijem. Tudi mediji Zveze – revija Iz sveta tišine, Spletna TV in oddaja Prisluhnilimo tišini, ki letos praznuje 35 let predvajanja – imajo na razpolago vse manj denarja za svoje delo.

Komu je v interesu, da gluhi in naglušni nimajo enakovrednega dostopa do informacij? Neinformiran človek ne zahteva svojih pravic, ne ve, da mu pripada subvencija za nakup tehničnih pripomočkov; da mu pripada tolmač v javnih institucijah, v zdravstvu, šolstvu ...; da ga pred izkoriščanjem delodajalca ščiti delavna zakonodaja ... Zagotavljanje teh pravic seveda ni brezplačno. Zveza in njenih 13 društev se že od leta 1931 bori za pravice oseb z

okvaro sluha. Številni pozivi, dopisi, sestanki s političnimi odločevalci pogosto ne zaležejo. Ko pa se prek svojih medijev tudi javno zahteva spremembe in ukrepe, se na ministrstvih končno zganejo, kot da bi jih zbadli s svinčnikom.

V uredništvu oddaje Prisluhnilimo tišini in Spletne TV ustvarjamo skupaj gluhi in slišči novinarji, snemalci, montažerji, napovedovalci, tolmači ... V prvi vrsti se trudimo, da bi našim gledalcem priskrbeli čim več aktualnih, koristnih, zanimivih in tudi razvedrilnih oddaj in da bi Spletna TV še naprej ostala glavni vir informacij za gluhe in naglušne uporabnike.

Oddaja Prisluhnimo tišini ima vsaj 30 tisoč gledalcev

Poslanstvo oddaje Prisluhnimo tišini, ki se na RTV Slovenija neprekinjeno predvaja že od leta 1980, pa je še dosti širše od spletnega medija. V letu 2014 si je oddajo v povprečju ogledalo 19.724 gledalcev. Ko tej številki prištejemo še ponovitve oddaje in spletne ogleda, ocenjujemo, da si je posamezno oddajo ogledalo okoli 30 tisoč ljudi. Številka priča, da naša oddaja ni zanimiva le za gluhe in naglušne člane društev, ampak jo spremlja širši krog občinstva. Zato je naša naloga, da širšo sliščečo, strokovno in politično javnost seznanjamo s problematiko oseb z okvaro sluha in si prizadevamo za tvorno razrešitev. Novembra lani je oddaja dobila tudi svojo spletno stran v okviru javne radiotelevizije, in sicer na portalu Dostopno.si, kjer so na enem mestu vse oddaje v slovenskem znakovnem jeziku in s podnapisi za osebe z okvaro sluha ter z zvočnim zapisom za slepe in slabovidne.

V letu 2014 je oddaja Prisluhnimo tišini med drugim opozarjala na problem omejevanja vozniškega dovoljenja za voznike z okvaro sluha in ga pomagala razrešiti. V decembrski oddaji smo poročali, da so osebe z okvaro sluha končno upravičene do subvencioniranega nakupa tehničnih pripomočkov, in hkrati že pozvali ministrstvo za delo, da pravilnik ustrezno popravi. Opozarjali smo na nedostopnost medijskih in spletnih vsebin. Prve javne institucije smo spodbudili, da bodo svoje spletne strani priredile v slovenski znakovni jezik. Pozivali smo pristojne, da uredijo možnosti zaposlovanja za gluhe. Večkrat smo pred naše kamere povabili tudi najvišje predstavnike države in občin ter jih izzvali z vprašanjem, kaj bodo v svojem mandatu naredili za izenačevanje možnosti gluhih in naglušnih ter tudi drugih skupin invalidov. Na naslednjih volitvah bodo naše glasove dobili tisti, ki bodo držali obljube.

Mi pa še naprej držimo obljubo, da v javnosti širimo le pozitivne in konstruktivne informacije ter medijev ne uporabljamo za osebna obračunavanja. Upamo si trditi, da sta oddaji Prisluhnimo tišini v svojih 35 letih predvajanja in Spletna TV, ki je z nami od leta 2007, z zgodbami uspešnih gluhih kulturnikov, športnikov, podjetnikov, politikov in drugih vidnih posameznikov razbili marsikatero stereotipno predstavo o »nesposobnih« gluhih in spremenili miselnost slovenske javnosti. To je navezadnje moč prepoznati tudi v naraščajoči želji slišječih, ki se želijo učiti slovenskega znakovnega jezika. Krenjta si po zaslugi prizadevanj Zveze in Zavoda Združenje tolmačev za slovenski znakovni

jezik počasi, a vztrajno utira pot do priznanega jezika. Tako oddaja Prisluhnimo tišini kot Spletna TV utrjujeta jezikovno in kulturno identiteto manjšinske skupine gluhih, spletni medij pa celo globalno širi glas o slovenski skupnosti gluhih, saj statistični podatki kažejo, da vsebine Spletne TV pritegnejo celo gledalce iz Rusije, Brazilije, Kitajske, Južnoafriške republike in drugod.

Tudi v letu 2015 bomo kljub krčenju sredstev ustvarjali, vas prvi informirali o pomembnih temah, se konstruktivno povezovali z javnimi institucijami, vas zabavali in kratkočasili. Pozivamo pa tudi mlade gluhe in naglušne ustvarjalce, novinarje, napovedovalce, montažerje in snemalce, da se nam pridružijo pri ustvarjanju vsebin. Pišite nam na spletna.tv@zveza-gns.si. Veseli bomo vaše energije in idej!

**V imenu uredništva Spletne TV in Prisluhnimo tišini:
mag. Anita Ivčič**

Ekipa Spletne TV

Znakovni jezik je treba zapisati v Ustavo

Glui evropski poslanec Ádám Kósa se je odzval vabilu Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter se ob dnevu slovenskega znakovnega jezika udeležil strokovnega psveta o izobraževanju gluhih.

V Evropskem parlamentu si prizadevate za potrditev in promocijo znakovnega jezika. Kako daleč smo od trenutka, da bodo znakovni jeziki potrjeni v vseh državah članicah Evropske unije?

Ádám Kósa: Evropska unija ima 28 držav članic in znakovni jezik je v enih deležen večje, v drugih revnejše pravne zaščite. Ne glede na stopnjo zaščite pa je uzakonjen v 25 državah. V treh še ni zakona o znakovnem jeziku, vendar se število držav povečuje. Trenutno so štiri države, Finska, Portugalska, Avstrija in nedavno Madžarska, znakovni jezik zapisale v Ustavo. V teh državah vlada popolnoma spoštuje znakovni jezik. Izmed teh štirih držav je v Ustavo znakovni jezik kot prva zapisala Finska. Njena nacionalna zveza gluhih se je za to močno borila. Na Finskem so uradni jeziki štirje: finščina in švedščina, druga dva pa sta uradna manjšinska jezika: eden je laponščina, ki jo govori skupnost Laponcev na severu države, in jezik skupnosti gluhih. Finska tem štirim jezikom nalaga enakovrednost. Naslednji sta znakovni jezik ustavno zaščitili Portugalska in Avstrija. V Avstriji se je namreč v politični sferi borila gluha oseba (magistra Helene Jarmer). Enako je na Madžarskem leta 2010 gluha oseba delovala v parlamentu, kjer je vlagala predloge. Poleg tega je naša nacionalna zveza gluhih Madžarske prosila za vpis znakovnega jezika v Ustavo. Našo zahtevo so obravnavali in parlament je nazadnje to potrdil. Sedaj Madžarska spoštuje znakovni jezik kot jezik gluhih oseb in kulturo gluhih, ki je priznana kot del kulture Madžarske.

Zakaj je za gluhe pomembno, da država prizna znakovni jezik in gluhim omogoči izobrazbo v njem?

Ádám Kósa: Pravica do uporabe maternega jezika je osnovna človekova pravica. Torej za nas, gluhe, je to znakovni jezik. Poleg tega je znakovni jezik za nas najboljše sredstvo za pridobivanje informacij, je naše komunikacij-

sko sredstvo. Brez znakovnega jezika bi nam informacije uhajale. V tem času je v Evropi in po svetu pomembno znanje, izobrazba; le z visoko izobrazbo lahko dobiš kakovostno zaposlitev. Oseba z univerzitetno izobrazbo lahko dobi boljšo službo. Brez uporabe znakovnega jezika v izobraževalnem procesu je izobrazba gluhih nizka, saj so prikrajšani za informacije. Pomembno torej je, da se gluhim omogoči uporaba znakovnega jezika v izobraževalnem procesu in posledično zaposlovanje.

Kaj gluhim uporabnikom znakovnega jezika prinaša sodobna tehnologija?

Ádám Kósa: Pred leti je bilo veliko ovir in gluhi v mnogih situacijah nismo mogli uporabljati znakovnega jezika. Sodobna tehnologija pa je zelo napredna in situacija se je zelo spremenila. Mislim, da nam bo v prihodnosti tehnologija pomagala in bomo lahko povsod uporabljali znakovni jezik. Na primer, na Madžarskem izvajamo projekt, ki nam omogoča, da se prek telefona v znakovnem jeziku povežemo s klicnim centrom in uredimo zadeve. Prej tega ni bilo.

V Evropskem parlamentu si prizadevate za sprejem direktive o spletni dostopnosti. Kaj bo prinesla gluhim?

Ádám Kósa: Direktiva še ni uraden dokument. Trenutno potekajo pogajanja za uradno priznanje direktive, ki bi predpisovala, da morajo biti spletne strani dostopne tudi v znakovnem jeziku. In sicer to velja za spletne strani vseh javnih služb, vlade, občinske uprave, izobraževalnih ustanov.

Glui namreč ne dojemajo pisanih besedil na spletni strani, prek znakovnega jezika pa bi lahko vse razumeli. Trenutno čakamo na uradni predlog vsebine evropske direktive o dostopnosti. Razprave tečejo. Direktiva bi omogočila vsesplošno enakost na spletu. Sprejetje te direktive je tudi glavni cilj mojega petletnega mandata. Upam, da bo Evropska komisija predlog sprejela. Nato se bo treba boriti zanjo še na nacionalni in prav tako na evropski ravni, da se akt ratificira.

Adam Kosa

Mag. Anita Ivačič

Pravica do uveljavljanja odgovornosti zaradi stvarne napake pri nakupu slušnega aparata ali kateregakoli izdelka

Če ima kupljeni izdelek napako, lahko potrošnik uveljavlja pravice iz naslova odgovornosti proizvajalca za brezhibno delovanje stvari (garancije) ali iz naslova odgovornosti prodajalca za stvarno napako. Potrošnik sam odloča o tem, iz katerega naslova bo uveljavljal svoje pravice.

Razlika med garancijo in stvarno napako je v dolžini roka odgovornosti, obsegu odgovornosti in načinu uveljavljanja pravice, in sicer:

- pri stvarni napaki prodajalec odgovarja za napako dve leti od dneva, ko je bilo blago izročeno potrošniku, pri garanciji pa je ta rok krajši ali daljši od roka odgovornosti za stvarne napake,
- pri garanciji proizvajalec odgovarja za napake ne glede na njihov obseg (tudi za najmanjšo napako), pri stvarni napaki pa prodajalec ne odgovarja za napake, ki so neznatne,
- pravice iz garancije potrošnik uveljavlja postopno od najlažje za proizvajalca (odprava napake) do najtežje (odstop od pogodbe), pri stvarni napaki pa potrošnik sam odloča, katero pravico bo uveljavljal.

Odgovornost prodajalca za stvarne napake

Stvarna napaka je napaka, ki je obstajala v trenutku izročitve blaga, ali pa je v tem času obstajal vzrok, katerega posledica je napaka, ki se pokaže v dveletnem roku odgovornosti prodajalca za napake.

Stvarna napaka je lahko očitna ali skrita:

- Očitna stvarna napaka je tista, ki jo lahko opazimo z navadnim pregledom. Pregled se opravi brez posebnih pripomočkov in zanj ni potrebno posebno znanje. Očitne napake so torej tiste, ki jih skrben človek s povprečnim znanjem in izkušnostjo človeka enakega poklica in stroke kot potrošnik lahko opazi pri običajnem pregledu blaga.
- Skrita stvarna napaka pa je tista napaka, ki na pogled ni vidna. Šteje se, da napaka ni vidna, če je z običajnim pregledom ob prevzemu blaga ni bilo moč opaziti, pokaže pa se v roku, v katerem prodajalec odgovarja za napake.

Potrošnik mora prodajalca obvestiti o napaki v dveh mesecih od dneva, ko je le-to opazil. Ne glede na to zakonsko pravico naj potrošnik prodajalca obvesti čim prej. Obvestilo naj bo pisno in prodajalcu poslano priporočeno, v njem pa je treba napako natančno opisati in prodajalcu omogočiti, da pregleda blago.

Kupec, ki je pravilno obvestil prodajalca o napaki, lahko na podlagi 37. člena Zakona o varstvu potrošnikov (v nadaljevanju ZVPot) proti prodajalcu uveljavlja naslednje pravice (jamčevalne zahtevke):

- odpravo napake na blagu ali
- vračilo dela plačanega zneska v sorazmerju z napako ali
- zamenjavo blaga z napako z novim brezhibnim blagom ali
- vračilo plačanega zneska.

Potrošnik sam odloča o tem, katero pravico bo uveljavljal, brez sodelovanja prodajalca.

Zahtevk mora biti v pisni obliki in prodajalcu poslan s priporočeno pošiljko. Kopijo zahtevka je treba shraniti, saj predstavlja dokaz o pravočasni seznanitvi prodajalca o napaki.

Če napaka ni sporna, določba 1. odstavka 39. člena ZVPot prodajalca zavezuje, naj čim prej, vendar najpozneje v osmih dneh ugotovi potrošnikovi zahtevi. Če ji ne ugotovi, lahko potrošnik na podlagi 1. odstavka 71. člena ZVPot tržnemu inšpektorju predloži, naj z odločbo zaveže podjetje, da ugotovi njegovi zahtevi. Tržni inšpektor bo izdal odločbo, če je napaka nesporna ali če je potrošnik priložil izvedensko mnenje, iz katerega izhaja, da napaka ni sporna, ali je na drug način dokazano, da napaka ni sporna. Prodajalec stori prekršek, če potrošnikovi

Stvarna napaka

zahtevi ne ugoti, čeprav napaka ni sporna, za katerega se na podlagi 78. člena ZVPot kaznuje z globo v višini 1.200 evrov, odgovorna oseba v podjetju pa z globo v višini 400 evrov.

Če je napaka sporna, mora prodajalec prav tako v roku osmih dni potrošniku pisno odgovoriti in navesti razloge, zakaj je sporna. Če prodajalec to dolžnost opusti, prav tako stori prekršek, za katerega se kaznuje enako kot v prejšnjem primeru. Če potrošnik pridobi mnenje zapriseženega izvedenca,

iz katerega izhaja, da napaka obstaja, nastane situacija kot v primeru, ko napaka ni sporna.

Uporabniki slušnih aparatov se pogosto pritožujejo, da ne slišijo, dobavitelj pa jih prepričuje, da je aparat dobro nastavljen. Razlog, da slabo slišijo, je lahko nevarjenost uporabnika, slaba nastavitve ali stvarna napaka. V takem primeru najprej preverimo nastavitve aparata ter to, ali ga uporabnik pravilno uporablja, šele nato uveljavljamo pravice iz odgovornosti prodajalca za stvarne napake.

Stevan Janevski

Avstrijski znakovni jezik pod zaščito UNESCO

Ob dnevu slovenskega znakovnega jezika je Slovenijo obiskala magistra Helene Jarmer, predsednica avstrijske zveze gluhih in od leta 2009 poslanka v avstrijskem parlamentu. V pogovoru za naš medij je predstavila pravice gluhih Avstrijcev. Slovenski Zvezi je čestitala za opravljeno delo in dosežene pravice ter osebam z okvaro sluha želela še veliko moči za nadaljnja pogajanja z državo.

Mag. Helene Jarmer: Moja mati, oče, vsa moja družina je gluha. Znakovni jezik sem uporabljala v družini, na ulici pa je oče rekel, da to ni primerno. Takšne so bile razmere takrat, sčasoma pa so se spremenile. Celo preden je bil znakovni jezik priznan, sem bila ponosna nanj, razmere pa so se še izboljšale. Imeli smo prikaze, demonstracije, do teh pozitivnih sprememb smo prišli z veliko boja.

Kakšna je bila vloga avstrijske zveze gluhih pri priznavanju znakovnega jezika?

Mag. Helene Jarmer: Avstrijski urad za gluhe je leta 1995 gostil svetovni kongres. Gospod Dimmel, takratni predsednik urada, je vložil veliko zahtev za znakovni jezik, štirikrat v parlamentu. Usmerjen je bil v javno delo. Na tem svetovnem kongresu so politiki videli, da obstaja tudi mednarodni znakovni jezik in tako naprej. Pozneje sem se kot predsednica bojevala naprej, zbirala podpise peticij in jih predložila parlamentu. Vendar jih niso resno obdelali. Nazadnje, ko smo oddali podpisano peticijo, je bil znakovni jezik leta 2005 končno priznan. To je bilo po dolgoletnem boju. Avstrijski znakovni jezik je zapisan v avstrijsko Ustavo. To pomeni, da je jezik manjšine, kot tak se sme in mora uporabljati, to pa je velik korak naprej. Ostali s tem povezani zakoni še niso bili spremenjeni. Pri svojih

raziskavah sem ugotovila, da na veliko področjih znakovni jezik še vedno zavračajo. To pomeni, da je zapisan v državnem delovnem načrtu in to naj bi zadostovalo. Na nekaterih področjih, kot so sodišča, stroške tolmača prevzame sodišče. Na televiziji lahko vstavijo znakovni jezik, ni pa nujno. To sta le dva primera. Manjka jih še več.

Kako se dejstvo, da je avstrijski znakovni jezik ustavno zaščiten, odraža v vsakodnevem življenju gluhih v Avstriji?

Mag. Helene Jarmer: Seveda se je pri ljudeh veliko spremenilo. Veliko bolj odprti so, spremenil se je odnos do znakovnega jezika in njegovih tolmačev. Večerna poročila v Avstriji že 10 let tolmačijo tudi v znakovnem jeziku. V načrtu je, da bodo z znakovnim jezikom tolmačena ne le poročila ob 19.30, ampak tudi poročila ob 22. uri ali otroške nadaljevanke, na primer v soboto, ko so gluhi ljudje, ki stojijo pred kamerami, prisotni v medijih. Od leta 2009, odkar sem v parlamentu, vsa plenarna zasedanja prenašajo v živo po televiziji in na internetu v znakovnem jeziku. Tudi v državnih uradih, kot je na primer v mestnih hišah, ponujajo tolmačenje znakovnega jezika. Stroške tolmača prevzamejo delodajalci, vendar pa je zasebno dodatno izobraževanje ali iskanje druge zaposlitve oteženo. Težko je financirati tolmača za zasebno življenje. Na leto za to dobimo 2.000 evrov na osebo. Težava je v tem, da je na določenih območjih več in na drugih področjih manj tolmačev.

Ja, veliko stvari se je že spremenilo, tudi na univerzah. Tečaji znakovnega jezika so preplavljeni. V šolstvu je le nekaj dvojezičnih razredov in šol, uradno pa pravica do znakovnega jezika tu še ni z zakonom določena. Mature, maturitetni izpiti, tu so zadeve urejene, kar pomeni, da lahko maturo opravljate brez ovir, lahko naročite tolmača. Ven-

dar pa pot do mature s tolmačem ni 100-odstotno omogočena. Kot drugo pa, v preteklosti so imeli gluhi ljudje, ki so želeli študirati, težave, ker niso bili sprejeti, saj so na nekaterih sprejemnih izpitih preverjali tudi sluh in govor. To je zdaj odpravljeno.

Ali v Avstriji deluje klicni center za gluhe osebe?

Mag. Helene Jarmer: V Avstriji prej ni bilo telefonske centrale, ki bi posredovala klice gluhih oseb. Po dolgem boju z ministrstvom je le-to subvencioniralo telefonsko centralo za posredovanje, ki je na voljo od 9. do 15. ure. V tem času ocenjujemo delovanje in uporabnikom pomagamo vse skupaj olajšati. Pomembno je, da se delovanje te centrale uveljavi tako, da lahko ljudje pokličejo v centralo in takoj dobijo stik, ne da bi morali čakati tolmača. Upamo, da bo to kmalu realizirano. Zelo potrebna je centrala za nujne klice, obvezna je. V Italiji je to omogočeno z različnimi aplikacijami in to mora biti urejeno tudi v Avstriji.

Kako je v Avstriji z dosegljivostjo tolmačev?

Mag. Helene Jarmer: Kar se tiče tolmačev: za 8 milijonov Avstrijcev je na voljo približno 100 tolmač, je pa odvisno od zvezne dežele. V kakšni majhni zvezni deželi jih je manj, na Dunaju jih je že zaradi števila uradov, ki potrebujejo znakovni jezik, zelo veliko, a razmeroma vseeno malo. Lahko si predstavljajte, saj tolmača potrebujemo na univerzah, v zasebnem življenju in tako naprej, saj veste. Izobraževanje za tolmače znakovnega jezika poteka le na Dunaju, v Linzu in Gradcu, zdaj pa se odpira tudi oddelek za izobraževanje tolmačev znakovnega jezika v Salzburgu. Kar se tiče izobraževanja tolmačev znakovnega jezika, se sama s tem intenzivno ukvarjam.

Ali v Avstriji obstaja ustanova, ki se ukvarja z razvojem znakovnega jezika?

Mag. Helene Jarmer: Na univerzi v Celovcu obstaja raziskovalni inštitut za znakovni jezik, vendar so to majhni projekti, ki se ne morejo primerjati s Hamburgom. Tam se eden od profesorjev zelo intenzivno ukvarja s to tematiko. Nekateri znaki se širijo z novimi aplikacijami, pri tem seveda sodelujemo, vendar pa je pomembno, da se s tem intenzivno ukvarjamo ... Seveda pa obstaja izobraževanje za učitelje znakovnega jezika, a to je nekaj drugega.

Avstrijski znakovni jezik je zaščiten pod organizacijo UNESCO kot narodna kulturna dediščina. Kako vam je to uspelo doseči?

Mag. Helene Jarmer: Urad za gluhe je leta 2005 uspel znakovni jezik zapisati v Ustavo, leta 2007 je bil svetovni kongres gluhih v Madridu in Paddy

Ladd, ki je tudi sam gluh, je rekel, da ima veliko držav priznan znakovni jezik, a se zanj ne borijo kot za kulturno dediščino. In kar tako iz nič smo se odločili, da bomo poskusili. Pisali smo UNESCO, napisali smo prošnjo, ki smo ji morali priložiti dva znanstvena dokaza, za to sta poskrbela profesor Dotter z univerze v Celovcu in dr. Christian Rattman z univerze v Hamburgu. Napisala sta priporočila, ki so bila dokumentirana in predložena UNESCOVI komisiji. Predlog je bil enoglasno sprejet. Lani ob božiču je bila v Innsbrucku predaja potrdila. Zahvaljujoč tem priporočilom nam je uspelo in tudi vsem ostalim državam priporočam, naj poskusijo. Pomembno je, da narodni znakovni jeziki dobijo priznanje kot narodna kulturna dediščina. To je lepa kulturna dediščina in kaže spoštovanje do tega jezika.

Za skupnost gluhih in naglušnih v Sloveniji je danes velik dan. Kaj jim sporočate?

Mag. Helene Jarmer: Zame je zelo pomembno naslednje: gluhi lahko počnejo vse, kar lahko počnejo slišiči. Čeprav pravi družba, da tega ne zmoreš, ne slišiš, to ni res. Tudi gluhi zmoremo vse. Če si zdamo cilje, lahko vse dosežemo. Gluhi in slišiči smo si enaki. In cilji, ki si jih zdamo, ki jih skušamo doseči, morajo biti pozitivno naravnani. Ne smemo stokati in govoriti, da smo gluhi in da nas ponižujejo. Ne. Zmoremo. In s časom lahko vse dosežemo.

Če se ozremo, pred desetimi leti na televiziji ni bilo podnaslovov za gluhe, danes jih je veliko. Podnaslovljene so televizijske oddaje, DVD-ji ... Če pogledamo nazaj, vidimo, da smo dosegli že veliko. Gledati pa moramo tudi naprej, saj se da doseči še veliko. Želim vam veliko moči!

mag. Anita Ivačič

Helene Jarmer

Izlet v podjetje Neuroth

V mesecu decembru je Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče organiziralo strokovno ekskurzijo v podjetje Neuroth, to je najstarejše družinsko podjetje, specializirano za področje slušnih aparatov.

Obiskali smo sedež podjetja, ki se nahaja v Avstriji, v kraju Schwarzaental v bližini Gradca. Našega obiska so bili veseli, saj so povedali, da je to prva skupina oseb z okvaro sluha, ki je kadarkoli obiskala njihovo podjetje. Pripravili so nam voden ogled laboratorijev, kjer izdelujejo slušne aparate, in bil je izredno zanimiv. Opazovali smo zaposlene pri njihovem delu ter se na lastne oči prepričali, koliko natančnosti in preciznosti je potrebno, da se izdelata slušni aparat. Ogledali smo si tudi delavnico, kjer aparate servisirajo, ter muzej, v katerem so razstavljeni tudi več kot sto let stari aparati.

Popoldan pa smo se odpeljali v mesto Gradec. Sprehodili smo se po praznično okrašenih ulicah, se povzpeli na Schloßberg ter si ogledali znamenite ledene jaslice. Pa tudi za obisk predbožičnega sejma je še ostalo nekaj časa. Podjetju Neuroth se

Prve oblike pripomočkov za poslušanje

še enkrat najlepše zahvaljujemo za njihov topel sprejem in tovrstno ekskurzijo priporočamo tudi ostalim društvom.

Vanja Marinšek

Predavanje »Ljubi svoj sluh«

V mesecu novembru je Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče v avli Kulturnega doma pripravilo predavanje z naslovom »Ljubi svoj sluh«. Vse zbrane je najprej pozdravil podpredsednik društva Franc Vrečko, ki je besedo predal predavateljici Majdi Spindler, dr. med., spec. otorinolaringologije, Oddelek za otorinolaringologijo in cervikofacialno kirurgijo, Univerzitetni klinični center Maribor.

Predavateljica je poudarila, da je v Evropi 10 % celotne populacije naglušne, v starosti nad 75 let pa celo 40–50 %. Prognoza je, da bo ta odstotek leta 2050 trikrat višji. Naglušnost je med prebivalci razširjena v enakem obsegu kot diabetes ali pa visok krvni tlak, zato bi ji bilo treba nameniti več pozornosti. S slikovnim gradivom je predsta-

vila zgradbo ušesa in povedala, kako okvara sluha vpliva na kvaliteto posameznikovega življenja, ter odgovorila na številna vprašanja slušateljev.

Iskrena hvala dr. Majdi Spindler za zelo zanimivo in poučno predavanje!

Vanja Marinšek

Udeleženci predavanja

Zaključek leta 2014 v Medobčinskem društvu gluhih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče je v petek, 5. 12. 2014, za svoje člane in simpatizerje pripravilo zaključek leta 2014.

Zbrano družbo je naprej pozdravil predsednik društva Matevž Marinko, ki je na kratko povzel celoletno dogajanje v okviru socialnih programov. Potem pa nas je obiskal prvi decembrski dobri mož, Sveti Miklavž. Vsi so se ga razveselili, najbolj pa seveda otroci, saj ni prišel praznih rok. Otrokom in starejšim nad 70 let je namreč razdelil majhna darilca. Z drobnimi pozornostmi smo se spomnili tudi na tiste člane, ki so v tem letu praznovali okrogle obletnice. Sledila je še podelitev priznanj najboljši športnici (Sabini Hmelina) in športniku (Alojzu Govediču) društva ter najboljši ekipi (ribiški ekipi v sestavi Alojza Govediča, Matevža Marinka in Petra Kvasa). Na koncu pa je Nina Jeranko ob glasbeni spremljavi predstavila pesem Za božič skupaj smo. Po končanem programu je sledilo prijetno druženje.

Vanja Marinšek

Miklavž je obdaril otroke

Izredne razmere in pomembne informacije

Veliko sem tuhtal o doživljajih v zvezi s pomanjkanjem možnosti izrednih klicev za gluhe in težko naglušne v primeru naravnih nesreč. Zadnje čase to postaja aktualno in med različnimi pogovori v družbi opažam, da je res nujno in pomembno vzpostaviti nekakšen sistem obveščanja za nas.

Mnenja sem, da bi morali občinski štabi za izredne primere o izrednih razmerah obveščati tudi nas, gluhe. Lahko bi se vzpostavil sistem obveščanja za gluhe prek SMS-sporočil. Območni štabi bi tako oblikovali sistem in zbrali telefonske številke gluhih, ki bi želeli prejemati informacije na mobilni telefon v obliki SMS-sporočil. SMS-sporočila bi nam pošiljali v primeru nevarnosti, kot so poplave, hudourniške vode, o denimo potrebi po prekuhanju vode, redukciji električne energije in drugih izrednih razmerah in nevarnostih.

Sistem je povsem preprost, saj tovrstna sporočila redno prejemam od različnih trgovcev, kot so Špar, Merkur in nekateri spletni ponudniki. Obvestila mi pošiljajo na mobilni telefon in tudi po elektronski pošti. Najbolj blizu mi je sistem Špar+ za upokoјence, saj sem redno informiran tako v obliki SMS-sporočil kot tudi po elektronski pošti. Takšen način bi bil za nas, gluhe, idealen.

K temu razmišljanju me je spodbudil neprijeten dogodek, ko sem se zaradi neinformiranosti zna-

šel v neugodni situaciji. Šel sem na obisk k sestri, ki živi le pet kilometrov staran od mene. Med obiskom sem jo poprosil za kozarec vode, ona pa mi je vodo nalila iz vrča in dejala, da jo je treba prekuhavati. Počutil sem se neprijetno, ker tega nisem vedel in sem pred tem doma pil neprekuhano, onesnaženo vodo. Čeprav ni bilo veliko padavin ali poplav, voda vseeno ni bila pitna, na kar nisem pomislil. Tovrstno razmišljanje sem delil s prijatelji, ki so prav tako omenili take težave. Govorili so tudi o izpadu električnega toka, vodi, prekinitvi telefonske in internetne povezave in drugo. Do veliko teh informacij sliši pridejo prek poslušanja radia ali pa jih slišijo mimogrede, na ulici, ko se nekdo s kom pogovarja, in podobno. Mi, gluhi, pa teh informacij ne moremo kar tako enostavno prejeti!

Glede teh mojih pomislekov mi je poskušala svetovati ena oseba, ki mi je predlagala, naj si takšna obvestila pogledam na spletu. Pa saj računalnika ne nosim stalno ob sebi! Imam pa mobilni telefon, s katerim sem zadovoljen in prek katerega brez težav prejmem koristne informacije, tudi ko nimam možnosti dostopa do spleta. V primeru, da bi bil vzpostavljen sistem opozoril prek SMS-sporočil, bi pred odhodom od doma lahko mirne vesti popil kozarec vode, brez predhodnega brskanja po spletu. Ker vem, da že obstaja sistem SMS 112 in da so lansko leto na Zvezi skupaj z Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje že sodelovali, menim, da bi bilo dobro tudi na to temo kaj spregovoriti, če se še ni. Gluhim bi ta sistem preprečil marsikakšno nevednost in zadrego, pa tudi strah, ali smo pili čisto vodo ali bi jo morali prekuhati.

To je moje razmišljanje, podkrepljeno z izkušnjami iz vsakdanjega življenja gluhe osebe.

Franci Mulej

Brankotu Erštetu iz Društva gluhih in naglušnih Auris Kranj

*Vsak človek je zase svet,
čuden, svetel in lep
kot zvezda na nebu.*

(Tone Pavček)

Z Branetovim odhodom je nastala neskončna praznina, ki jo bomo napolnili z bogatimi spomini. Hvaležni smo za dan, ki smo ga preživeli v njegovi bližini.

Ekipe balinanja DGNP MS

Branko Eršte, 1968–2014

V ponedeljek, 5. januarja 2015, smo se na pokopališču Križe pri Tržiču za vedno poslovili od dolgoletnega člana Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj. Branko Eršte ni bil le član društva, bil je tudi naš dober prijatelj, znanec in sodelavec. Kljub bolezni je vse do zadnjega nesebično vlagal svojo energijo v delovanje društva, še zlasti v športne dejavnosti, ki se jih je z veseljem udeleževal po celi Sloveniji.

Ravno prednovoletno srečanje športnikov v društvenih prostorih je bilo njegovo zadnje uradno dejanje v funkciji podpredsednika športne sekcije. Bil je prizadeven tekmovalca v mnogih športnih panogah, njegovo zadnje tekmovanje na državni ravni pa je bilo prvenstvo invalidov v pikadu, na katerem je ekipa našega društva dosegla solidno uvrstitev. Ker je društvena naprava zaradi dotrajnosti neuporabna, je Branko v želji, da bi v prihodnje s kakovostnim treningom dosegali še boljše rezultate, kar sam kupil novo napravo, ki nam bo v društvu ostala v trajen spomin nanj.

Mnogim pa je ostal v prijetnem spominu tudi z državnega prvenstva v balinanju, ki ga je pred meseci naše društvo organiziralo v Kranju. Takrat je nesebično priskočil na pomoč ekipi iz Murske Sote, saj je zaradi naravne ujme ostala brez enega tekmovalca. Z znanjem in požrtvovalnostjo je ravnal Branko odigral ključno vlogo, da so zaslužno osvojili 3. mesto. Takrat je bil res vesel in ponosen

na svoje športno znanje in iskrice v njegovih očeh so povedale vse, tudi to, da so bile njegove veščine in spretnosti nemalokrat po krivici spregledane.

Mnogo prezgodaj se je končala njegova življenjska zgodba, imel je še toliko idej in predlogov, kaj vse je treba postoriti, včasih je v svoji zagnanosti kar prehiteval dogodke, po srcu je bil dobričina, rad je pomagal vsakemu, če mu je le lahko.

Naše društvo je kot velika družina, v kateri mnogi uporabniki najdejo svoj drugi dom, občutijo prijaznost, sprejetost in razumevajočo toplino med sebi enakimi. Tu se prepletajo številne življenjske zgodbe, prepojene z žalostjo in veseljem.

Tudi v Brankovem življenju je bilo veliko žalostnih dogodkov, pa tudi veliko veselih in smešnih pripetljivajev, s katerimi je z njemu značilno neposrednostjo znal nasmejati družino in ob katerih se še dandanes prisrčno nasmehnemo. Verjamemo, da je slehernemu med nami pustil nepozaben pečat sobivanja z njim, in spominjajmo se ga na lep način.

Dragi naš Branko, počivaj v miru in spokoju!

Članice in člani AURIS Kranj

Z Brankotovo pomočjo do medalje

Samo Petrač – najuspešnejši gluhi športnik v zgodovini športa gluhih Slovenije – zaključil bogato tekmovalno kariero, ki se je ne bi sramoval niti športnik neinvalid

Prvo medaljo na evropskem prvenstvu sta za samostojno državo Republiko Slovenijo leta 1992 osvojila gluha športnika Samo Petrač in Sabina Hmelina.

Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite je kot vsako leto v decembru organizirala velik dogodek, in sicer Invalid športnik leta. Slavnostni dogodek je potekal osmega decembra v veliki dvorani Austria Trend Hotela v Ljubljani. Publika je bila številna, povabljeni pa so bili tudi visoki gostje iz športnega in družbenega življenja. Eden najuspešnejših slovenskih športnikov invalidov Samo Petrač je uradno zaključil bogato tekmovalno kariero.

Samo Petrač je najuspešnejši gluhi športnik v zgodovini športa gluhih Slovenije in tudi bivše Jugoslavije in eden izmed najuspešnejših športnikov med vsemi slovenskimi invalidi. Je edini gluhi športnik na svetu, ki ima medaljo tako z letnih kot zimskih Olimpijskih iger gluhih. V svoji bogati športni karieri je osvojil številna odličja, z večjih tekmovanj jih ima kar dvanajst. Leta 1992 je na evropskem prvenstvu v alpskem smučanju skupaj s Sabino Hmelina osvojil prvi medalji za samostojno Slovenijo. Na zimskih Olimpijskih igrah gluhih leta 1995 je osvojil tri medalje, štiri leta kasneje pa po zahrbtni bolezni zlato odličje v smuku. Bil je tudi odličen kolesar in v Sofiji leta 1993 osvojil bronasto medaljo na letnih igrah gluhih na 100-kilometrski cestni dirki. Zaradi odličnih športnih rezultatov in tudi zaradi volje do življenja ga je Mednarodni komite za šport gluhih leta 2001 odlikoval z medaljo časti, štirikrat pa je bil tudi proglašen za invalida športnika leta.

Bolgarija, 1993, Olimpijske igre gluhih, desno Samo Petrač: bronasta medalja — cestna dirka

Finska, 1995, 13. zimske Olimpijske igre gluhih, Samo Petrač: srebro v smuku

Samo Petrač je priznanje Zveze za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite ob koncu tekmovalne kariere prejel iz rok Bogdana Gabrovca, podpredsednika Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenje športnih zvez, in Antona Petriča, podpredsednika Zveze za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite.

Njegova tekmovalna kariera in pomembni dosežki

Samo Petrač je prvič nastopil na Evropskem prvenstvu gluhih v alpskem smučanju leta 1986 v avstrijskem Schladmingu.

Na zimskih olimpijskih igrah je prvič nastopil v kanadskem Banffu leta 1991, ko je še tekmoval pod jugoslovansko zastavo. Bil petkratni udeleženec zimskih Olimpijskih iger gluhih: Banff (Kanada) 1991, Ylläs (Finska) 1995, Davos (Švica) 1999, Sundsvall (Švedska) 2003 in Salt Lake City (Združene države Amerike) 2007. Udeležil se je tudi letnih Olimpijskih iger gluhih kot kolesar: Sofija (Bolgarija) 1993, Kopenhagen (Danska) 1997, Rim (Italija) 2001, Melbourne (Avstrija) 2005 in Tajpej (Tajvan) 2009.

Samo Petrač — Davos, 1999: 14. zimske Olimpijske igre gluhih

Alpsko smučanje:

5. Evropsko prvenstvo gluhih v alpskem smučanju, Serre Chevalier (Francija), 1992

Samo Petrač, veleslalom, 3. mesto

13. zimske Olimpijske igre gluhih, Ylläs (Finska), 1995

Samo Petrač, smuk, 2. mesto
Samo Petrač, veleslalom, 3. mesto
Samo Petrač, superveleslalom, 3. mesto

6. Evropsko prvenstvo gluhih v alpskem smučanju, Sundsvall (Švedska), 1996

Samo Petrač, slalom, 1. mesto
Samo Petrač, smuk, 3. mesto

14. zimske Olimpijske igre gluhih, Davos (Švica), 1999

Samo Petrač, smuk, 1. mesto

7. Evropsko prvenstvo gluhih v alpskem smučanju, Courmayeur (Italija), 2000

Samo Petrač, smuk, 2. mesto

15. zimske Olimpijske igre gluhih, Sundsvall (Švedska), 2003

Samo Petrač, smuk, 2. mesto

8. Evropsko prvenstvo gluhih v alpskem smučanju, Füssen (Nemčija), 2004

Samo Petrač, smuk, 2. mesto

Samo Petrač leta 2001 prejel medaljo časti od Mednarodnega komiteja za šport gluhih

Kolesarstvo:

17. letne Olimpijske igre gluhih, Sofija (Bolgarija), 1993

Samo Petrač, cestna dirka 100 km, 3. mesto

Košarka:

S košarkarsko reprezentanco gluhih Slovenije je na evropskem prvenstvu gluhih v Tel Avivu leta 1992 osvojil 4. mesto. To je bil prvi nastop slovenske košarke gluhih na uradnem tekmovanju.

Športna zveza gluhih Slovenije mu izreka javno zahvalo za njegov veliki prispevek v športu gluhih doma in v svetu, kamor je ponesel ime Slovenije.

Anton Petrič

Slovo od športne kariere

Športniki gluhih leta 2014

Vsako leto Športna zveza gluhih Slovenije izbere najboljšo športnico in najboljšega športnika gluhih ter najboljšo športno ekipo izmed gluhih športnikov, ki so tekmovali na uradnih tekmovanjih pod okriljem Mednarodnega komiteja za šport gluhih (ICSD) oziroma Evropske športne organizacije gluhih (EDSO) v letu 2014. Kriteriji za izbor športnikov so rang tekmovanja, osvojeni rezultat in število tekmovalcev v konkurenci. Predsedstvo Športne zveze gluhih Slovenije je na redni seji 29. novembra 2014 potrdilo najboljšo gluhe športnike v letu 2014.

Športnica leta 2014: Sabina Hmelina

Za uspešen nastop na Evropskem prvenstvu gluhih v bowlingu na Dunaju (Avstrija) v konkurenci 74 tekmovalk.

Športnik leta 2014: Marino Kegl

Za 2. mesto posamično in v dvojicah na odprtem mladinskem pokalu Evrope v Hamburgu (Nemčija) in številne zmage na mednarodnih turnirjih. Obenem je Marino Kegl pri Zvezi za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite proglašen za perspektivnega športnika.

Prejemniki priznanj

Ekpa leta 2014: kegljaška dvojica Peperko – Klemen

Za 2. mesto na Evropskem prvenstvu gluhih v kegljanju v Celju.

Svečana podelitev priznanj je potekala na prednovoletnem srečanju Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije v torek, 9. decembra. V letu 2015 pa Športna zveza gluhih Slovenije želi vsem športnicam in športnikom obliko sreče, uspehov in dobrih rezultatov na različnih tekmovanjih ter veliko zdravja brez poškodb!

Anton Petrič

Janez Perčič, naš gluhi bowling igralec

Janez že tri leta igra za Bowling klub Feniks in prav od prvega dne dalje je eden najbolj pridnih in marljivih igralcev in tudi najbolj zaslužnih za to, da se je naš klub iz tretje lige uvrstil v drugo, ki poteka pod okriljem Bowling zveze Slovenije. Naš klub se seveda želi uvrstiti v prvo slovensko ligo, če ne že to sezono, pa pač naslednjo. Na Janeza seveda ponovno računamo, saj je že pri uvrstitvi iz tretje lige v drugo prispeval ogromen delež.

Ekpa Feniks 1 rada igra z njim, ker je borben in miren igralec. Zveni malo čudno? Kako je lahko nekdo borben in hkrati miren? Pri bowlingu je to idealna kombinacija. Nekako tako kot pri šahu, velikokrat rečem, saj mora biti tekmovalec vztrajen, neizprosen do sebe, želeli si mora zmago, a hkrati mora ohraniti mirno kri in živce. Janez to zna in zmore.

Trenira najmanj vsako sredo in podira keglje, kot bi bil na tekmi. Za vsak strike (podrtih vseh deset kegljev) se iskreno veseli in za vsak zgrešen met se simpatično jezi (sam nase, seveda). Če na tekmi ne igra, kar je sicer redko, pa vedno pride navijati. Pravi ekipni igralec, ki ima nadvse rad bowling.

Nataša Pirc Musar

Janez Perčič

Slovenska mesta: Ljubljana

Ljubljana je glavno mesto Slovenije in sedež istoimenske mestne občine. Je geografsko, kulturno, znanstveno, ekonomsko, politično in administrativno središče Slovenije. Na Ljubljano je skozi zgodovino vplivalo več kultur, saj je bila v križišču germanskih, romanskih in slovanskih narodov, njihovih jezikov, šeg in navad.

Prvo naselbino na kraju, kjer danes stoji Ljubljana, naj bi, kot pravi legenda, ustanovili argonavti oziroma starogrški junak Jazon, ki naj bi kralju Aitesu ukradel zlato runo, nato pa s tovariši zbežal pred zasledovalci na ladji Argo, potoval čez Črno morje ter nato po Donavi in Savi prišel vse do Ljubljaniče. Tu naj bi argonavti ladjo razstavili, jo prenesli po kopnem med dvema plovnima potema in na ta način prispeli vse do Jadranskega morja. Na poti k morju, ob izviru Ljubljaniče, so se ustavili ob velikem jezeru na barju, kjer je živela pošast. Jazon se je spoprijel z njo, jo premagal in ubil. Ta pošast naj bi bila ljubljanski zmaj, ki je danes prepoznavni simbol mesta in se pojavlja tudi v ljubljanskem mestnem grbu.

Izvor imena Ljubljana ni pojasnjen, a obstaja več mnenj. Po eni razlagi izvira iz staroslovanskega vo-

Kipec prebivalca Emone

dnega božanstva Laburus, medtem ko etnolog Robert Vrčon trdi, da je beseda prišla iz latinskega izraza za reko, ki poplavlja (aluviana). Spet drugi pa so mnenja, da izhaja iz nemškega Laubach (mlačen potok). Podobnost z besedo ljubljana, ki jo je prvi izpostavil Anton Tomaž Linhart, izvira zgolj iz ljudstva.

Ena od možnih razlag izvora besede je tudi ta, da je mesto prek nemščine dobilo ime po reki Ljubljanici. V srednjem veku se je tako za reko kot za mesto uporabljal staronemški izraz Laibach – stoječa voda, ki povzroča poplave. Ime je bilo v uradni uporabi do leta 1918. Drugi raziskovalci izvora besed so včasih razlagali, da je ime Ljubljana nastalo iz izvlečka imena Leubgh, ki je označeval lobanjo, in to po obliki hriba, na katerem stoji ljubljanski grad. Sodobna veda o izvoru besed (etimologija) se razlagam iz izvlečkov imen, sposojenih od staroselcev, izogiba.

Silvo Torkar in Marko Snoj v slovarju izvorov besed slovenskih zemljepisnih imen tako razlagata izvor imena Ljubljana iz osebnega imena Ljubovid, ki naj bi bil ustanovitelj naselbine, iz katere je nastala Ljubljana. Ime Ljubovid se je skrajšalo v Ljubid, iz tega je tvorjeno vodno (rečno) ime Lubidja, iz česar se je razvilo vodno ime Ljubija (ki se danes uporablja kot ime za desni pritok Ljubljaniče zahodno od Vrhnike), to pa se je morda dodatno skrajšalo v Ljuba. Prebivalci naselbine ob reki z imenom Ljub(ij)a so se imenovali Ljubljanji, kar je prešlo v današnji izraz Ljubljana. Torkarjeva razlaga temelji na dejstvu, da so zaselke in reke pogosto imenovali po tamkajšnjih naseljenicah.

Simbol mesta je ljubljanski zmaj. Simbolizira moč, pogum in veličino. Naslikan je na grbu, in sicer nad ljubljanskim gradom, ter upodobljen na Zmajskem mostu.

Okoli leta 2000 pred našim štetjem in prej so na ljubljanskem barju prebivali koliščarji. Živeli so na mostiščih oziroma koliščih, lesenih naselbinah, po-

Rimsko obzidje v Ljubljani

stavljenih na kole in zabitih v dno močvirja ali jezera. Prevažali so se v čolnih, imenovanih drevaki, ki so bili izdelani iz posameznih debel. Izdelali so tudi prve vozove s kolesi. Preživljali so se z nabiranjem, lovom, ribolovom, živinorejo ter primitivnim poljedelstvom. Kasneje so med indoevropskimi ljudstvi območje današnje Ljubljane poselili Iliri, nato ilirsko-keltsko pleme Japodov. V 3. stoletju so ljubljansko kotlino poselili keltski Tavriski. Arheološke najdbe kulture žarnih grobišč na grajskem griču potrjujejo večjo naselbino na območju Ljubljane. Ljubljanska kotlina je bila pred 1. stoletjem pred našim štetjem, ko so jo zasedli Rimljani, del kraljestva Norik.

Rimska naselbina Emona je nastala leta 14 na jugozahodu današnje Ljubljane. Zasedla jo je petnajsta legija Apollinaris. Okoli leta 50 je naselbina postala rimski vojaški tabor, utrjen z zidanim obzidjem. Naselje je bilo strateška postojanka in je odigralo pomembno vlogo v številnih vojnah. Štela je med 5.000 in 6.000 prebivalcev, večinoma trgovcev in rokodelcev, pa tudi državnih uradnikov in vojnih veteranov. Ulice so bile tlakovane, hiše zidane, opremljene z javno kanalizacijo, centralnim ogrevanjem. V mesto je bilo speljanih več vodovodov. Boljše hiše so imele pobarvane stene večjih sob in mozaične tlake. Emona se je razvila v pomembno zgodnjekrščansko središče s škofijo in z razvito trgovino. Mesto je imelo že pred rimskim obdobjem tudi svoji vodni božanstvi Ekorno in Laburusa, ki so ju častili na barju.

S propadom zahodnega rimskega cesarstva in sledečimi selitvami narodov je propadla tudi rimska Emona. Leta 452 so jo porušili Huni pod Atilovim poveljstvom, kasneje so pustošili še Vzhodni Goti in Langobardi. Slovanski predniki so se na ta prostor postopoma priselili ob koncu 6. stoletja. Približno tri stoletja kasneje je območje kljub nenehnim madžarskim vpadam prešlo pod frankovsko

upravo. Prve pisne omembe Ljubljane kot srednjeveškega naselja segajo v čas med letoma 1112 in 1125, ko je Rudolf iz Tarcenta podaril oglejskemu kapitulju manjšo posest pri Ljubljanskem gradu. Kasneje je območje ljubljanske kotline prešlo v roke rodbine koroških vojvod Spanheimov. Predhodnik današnjega imena Luwigana se prvič pojavi leta 1144. V 13. stoletju so takratno Ljubljano sestavljala tri z obzidjem postopoma zaščitena in ločena jedra: Stari, Mestni (prvi obzidan) in Novi trg, v katera je vodilo pet vrat, povezovala pa sta ga Spodnji (Špitalski) in Zgornji (Čevljarški) most. S pridobitvijo mestnih pravic leta 1220 so na gradu lahko kovali tudi lasten denar, mesto pa je sčasoma prevzelo primat Kranju in Kamniku ter postalo glavno mesto dežele Kranjske.

Leta 1270 je mesto zavzel češki kralj Otokar II. Přemysl. Ko ga je Rudolf Habsburški porazil, je Ljubljana leta 1278 prešla pod njegovo oblast. Habsburžani so mesto uradno preimenovali v Laibach in mu podelili 39 trgovskih in drugih privilegijev. Leta 1461 je Ljubljana z ustanovitvijo škofije pri cerkvi Sv. Nikolaja postala stolno mesto. Habsburška vladavina je z izjemo časa Ilirskih provinc (od 1809 do 1813) – Ljubljana je bila njihova prestolnica – zdržala vse do konca prve svetovne vojne.

Pod Napoleonovo okupacijo (1809–1813) je bilo mesto prestolnica Ilirskih provinc. Eden uradnih jezikov je postala slovenščina, v Ljubljani pa so odprli tudi prvo visoko šolo. Leta 1815 je mesto znova prešlo pod avstrijsko oblast in bilo do leta 1849 administrativno središče Ilirskega kraljestva. Leta 1821 je Ljubljana gostila kongres Svete alianse, na katerem so evropski veljaki določili meje. V spomin na ta dogodek je Kongresni trg dobil ime.

V prvi polovici 19. stoletja so delno uredili nabrežja Ljubljanice ter postavili nove kamnite in železne mostove. V tistem času je v Ljubljani ustvarjal tudi pesnik France Prešeren. Leta 1849 je z Dunaja pri-

Ljubljana z gradu

peljal prvi vlak, osem let pozneje pa je bila južna železnica in s tem povezava s Trstom dokončana.

V 60. letih je bila ustanovljena Slovenska matica. Ljubljanska občina je tedaj obsegala mesto in sedem predmestij. Z današnjimi imeni bi jo omejili takole: proti zahodu po Tržaški cesti do Jadranske ulice, proti severozahodu po Cankarjevi do Opere in po Gosposvetski cesti do evangeličanske cerkve, proti severu po Dunajski cesti do Triglavske ulice, proti severovzhodu po Šmartinski cesti do Žal, proti vzhodu do šentpeterske cerkve in Kodeljevega, proti jugovzhodu pa po Dolenjski cesti do Rakovnika.

Leta 1895 je mesto s 30.000 prebivalci doživelo katastrofalen potres z magnitudo 6,1 po Richtertjevi lestvici, ki je porušil 10 % od približno 1.400 zgradb. Podobno kot po potresu leta 1515 so mesto obnovili v takrat značilnih slogih. Obnovili so ga večinoma avstrijski in češki arhitekti. Med najpomembnejšimi zgradbami tega obdobja so stanovanjske stavbe okoli sodišča in med Slovesno ter Miklošičevo cesto, deželni dvorec (sedaj Univerza), deželni muzej (zdaj Narodni muzej), Narodni dom, Dekliški licej, prva gimnazija (kasneje klasična – zdaj osnovna šola Prežihovega Voranca), deželno gledališče (sedaj Opera), nemško gledališče (sedaj Drama), deželno sodišče in druge.

V drugi polovici 19. stoletja se je Ljubljana postopoma uveljavila kot politično in kulturno središče Slovencev. Mesto se je širilo s priključevanjem delov sosednjih občin, in sicer Tivoli, okolica Koližeja, Vodmat, vse do dolenjske železniške proge. Priključila so se še druga območja. Ob prelomu stoletja so se množile nove pridobitve: vodovod (1890), elektrika in sodobno kanalizacijsko omrežje (1898), tramvaj (1901) ter prvi kino (1907). Veli-

Park Tivoli iz zraka

ko zaslug pri tem je imel tedanji župan Ivan Hribar. Leta 1914 so mestu priključili Spodnjo Šiško, leta 1929 pokopališče pri Sv. Križu, pa Zgornjo Šiško, Moste in Vič in tako je do leta 1935 nastala prva »velika« Ljubljana.

Po propadu Avstro-Ogrske leta 1918 je leta 1929 Ljubljana postala sedež Dravske banovine v okviru Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. V času kraljevine so bile ustanovljene Univerza (1919), Narodna galerija (1918) ter Akademija znanosti in umetnosti (1938).

Sredi 30. let so predvsem za Bežigradom po sodobnih, funkcionalističnih nazorih gradili nova naselja. V času med vojnama pa je podoba mesta najbolj izrazito oblikoval arhitekt Jože Plečnik, čigar pečat je tako močan, da se je arhitektovega obdobja prijelo kar ime Plečnikova Ljubljana.

Med drugo svetovno vojno je bil ljubljanski župan Leon Rupnik, generalni inšpektor domobranskih enot, ki so sodelovale z italijanskim in nemškim okupatorjem. Zaradi odpora in pomoči partizanom so italijanski okupatorji februarja 1942 mesto obdali s 30 kilometrov bodeče žice, po sledih

Jakopičev drevored

Mestna hiša

katere danes poteka sprehajalna pot (Pot spomina in tovarištva). O uporu priča med drugim spomenik v Gramozni jami, kjer so italijanski okupatorji kot povračilne ukrepe ustrelili nad 100 talcev.

Po drugi svetovni vojni je postala glavno mesto Socialistične republike Slovenije znotraj Jugoslavije. V mesto se je zaradi boljšega ekonomskega statusa priselilo veliko novih meščanov, kar je botrovalo razširitvi in gradnji številnih bivanjskih sosesk.

25. junija 1991 je bila v Ljubljani razglašena neodvisnost Slovenije, katere središče in prestolnica je še danes. Mesto prestolnice ji zagotavlja Ustava, ki v 10. člen pravi: »Glavno mesto Slovenije je Ljubljana.« Leta 2010 je bila Ljubljana razglašena za svetovno prestolnico knjige, med drugim sta bila v Športnem parku Stožice zgrajena nov stadion in dvorana. V pripravi je gradnja novega potniškega centra Emonika.

Kljub pojavu višjih zgradb, zlasti na robu mesta, središče Ljubljane ohranja zgodovinsko številne značilne starejše stavbe. V njem se ob hišah 20. stoletja pojavljajo baročni in secesijski slog ter zgodovinske stavbe.

Ljubljanski grad se nahaja na vrhu grajskega griča, ki zaznamuje center mesta. Okolica današnjega gradu je stalno naseljena od leta 1200 pred našim štetjem. Grad je bil prvič omenjen leta 1144 kot

sedež vojvodine Kranjske. Trdnjava je bila uničena, ko je vojvodina postala del habsburškega cesarstva. Med letoma 1485 in 1495 je bil zgrajen današnji grad, opremljen s stolpi. Njegov namen je bil zlasti obramba pred turškimi vpadi in kmečkimi upori. Grad je kasneje dolgo služil kot zapor. Leta 1905 je prešel v mestno last in leta 1960 doživel prenovu. Danes je turistična atrakcija s pestrim kulturnim programom. Od leta 2006 je prek vzpenjače povezan s središčem mesta.

Staro mestno jedro je srednjeveški obzidani del z mestno hišo, Slovensko akademijo znanosti in umetnosti, Narodno univerzitetno knjižnico in Križankami ter številnimi cerkvami. Novejši del obsega baročne in kasnejše razširitve v smeri Parka Tivoli in do železniške proge, kjer stoji večina pomembnejših arhitektur, med njimi sedež Univerze (ob robu srednjeveškega mesta), uršulinske cerkve, stavbe Slovenske filharmonije in Cankarjev dom.

Po potresu leta 1511 je bila Ljubljana prezidana. Znova so jo preurejali kasneje, zlasti v 18. stoletju v baročnem slogu, in po katastrofalnem potresu leta 1895, ki je močno poškodoval mesto. Mesto je bilo razširjeno in dozidano, tokrat z zgodovinskimi palačami. Mestna arhitektura je tako mešanica slogov.

Ljubljanska stolnica in sedež ljubljanske nadškofije

Velik pečat je med obema vojnoma pustil že omenjeni slovenski arhitekt Jože Plečnik, ki je oblikoval več mostov, tudi Tromostovje in Narodno in univerzitetno knjižnico. Prepoznavna ljubljanska stolpnica je Nebotičnik.

V Ljubljani se nahaja več cerkva. Stolnica Svetega Nikolaja je edina ljubljanska katedrala, ki je zlahka prepoznavna zaradi svoje zelene kupole in dvojnega zvonika. Nahaja se na Trgu Cirila in Metoda v bližini osrednje tržnice in mestne hiše. Prvotno je bila na mestu troladijske romanske cerkve, prvič omenjene leta 1262. Po požaru leta 1361 je bila ponovno obokana v gotskem slogu. Z ustanovitvijo ljubljanske škofije leta 1461 pa je cerkev postala stolnica. Osem let pozneje jo je prizadel nov požar, ki so ga najverjetneje zanetili Turki. Med letoma 1701 in 1706 je jezuitski arhitekt Andrea Pozzo izdelal načrt za novo baročno cerkev z dvema stranskima kapelama, zasnovanima v obliki latinskega križa. Cerkev je bila zgrajena leta 1841. Notranjost je okrašena z baročnimi freskami slikarja Giulia Quaglia iz obdobja v letih 1703–1706 in 1721–1723.

Reko Ljubljanico, Gruberjev kanal in druge reke in potoke prečkajo številni mostovi. Najbolj znana sta Tromostovje in Zmajski most. Slednji je bil zgrajen med letoma 1900 in 1901. Ime je dobil po štirih zmajih, ki krasijo konce ograj.

Narodna galerija

Ljubljanski vodnjaki so v mestnem jedru prisotni že od njenega nastanka, saj so bili pomembni za razvoj mesta kot takega. Starejši vodnjaki in vodovodi so bili znani že v antični Emoni. Ljubljana ima nad 40 delujočih vodnjakov, ki večinoma krasijo trge in parke in imajo pomembno kulturno-zgodovinsko ozadje. Na Mestnem trgu stoji replika najpomembnejšega izmed njih, Robbovega vodnjaka, v baročnem slogu. Njegov izvornik je bil leta 2006 zaradi težav s korozijo prestavljen v Narodno galerijo.

V Ljubljani je približno 30 hektarov parkov, največji del te površine zavzema Park Tivoli s površino 17,5

Ljubljanica, foto: Mihael Grmek

hektara. Leta 1813 ga je zasnoval Francoz J. Blanchard. Danes obsega približno 5 km². Imel je tri glavne avenije s kostanjevimi drevoredi. Osrednjo os je razširil in spremenil Jože Plečnik. Znotraj parka se menjujejo drevoredi in skupine različnih dreves, nasadi rož ter parkovna oprema s posebnimi klopmi, igrali, kipi in vodnjaki, zlasti pred Tivolskim gradom in današnjim Muzejem novejše zgodovine Slovenije. Urejene so igralne površine za otroke, v park pa se zajedajo pokriti bazeni, športna igrišča in Hala Tivoli. Skupaj z Rožnikom in Šišenskim hribom oblikuje površine krajinskega parka.

V letih od 1921 do 1939 je Jože Plečnik med Moderno galerijo in Tivolskim gradom uredil Jakopičevu sprehajališče, poimenovano po vodilnem slovenskem impresionističnem slikarju Rihardu Jakopiču.

Ostalo površino si deli 28 manjših parkov, med katerimi so najbolj znani:

- Argentinski park,
- Šmartinski park,
- Park Zvezda (Kongresni trg),
- Miklošičev park,
- Park Ajdovščina,
- Park Arturo Toscanini, Ljubljana
- Pot ob nekdanji žici.

Po drugi svetovni vojni je bil odprt le Severni mestni park v neposredni bližini Gospodarskega razstavišča. V načrtu sta tudi ureditev celotnega dela Save z okolico, ki teče skozi Mestno občino Ljubljana, in parka na severu Ljubljanskega barja.

Ljubljanski živalski vrt leži pod Rožnikom. V vrtu so zbrane živalske vrste z vseh kontinentov, predvsem pa vrste, značilne za področje, kjer se stikajo alpski, panonski in sredozemski svet.

Botanični vrt v Ljubljani deluje že od leta 1810 in je najstarejša kulturna, znanstvena in izobraževalna ustanova v Sloveniji z nepretrganim delovanjem. V njem je preko 4.500 vrst, podvrst in oblik, od katerih je več kot tretjina domačih, ostalo pa so rastline iz različnih predelov Evrope in ostalih kontinentov. Vrt sodeluje z več kot 270 botaničnimi vrtovi iz celega sveta. Ukvarja se z znanstvenoraziskovalno in pedagoško dejavnostjo. Ima pomembno nalogo pri vzgoji in varovanju endemičnih in ogroženih (prizadetih, ranljivih in redkih) vrst slovenskega ozemlja.

Kljub temu da se uvršča med srednje velika evropska mesta, ohranja prijaznost manjšega kraja, hkrati pa premore vse, kar imajo velike prestolnice. Ljubljana je mesto kulture, dom številnih gledališč, muzejev in galerij, ponaša pa se tudi z eno najsta-

rejših filharmonij na svetu. V slovenski prestolnici se vsako leto zvrsti več kot 10.000 kulturnih prireditev.

Prvi vtis, ki ga obiskovalec običajno o Ljubljani dobi, je, da je to izredno mlado mesto, saj mu poseben utrip daje več kot 50.000 visokošolskih študentov. V Ljubljano danes zahajajo znanstveniki zaradi njene Univerze ter inštitutov z mednarodnim slovesom, svetovno znani umetniki zaradi živahnega ustvarjalnega duha, gospodarstveniki zaradi številnih poslovnih srečanj in sejmov ter mednarodni strokovnjaki zaradi kongresov. Zaradi svoje geografske lege pa je tudi odlično izhodišče za odkrivanje izjemno raznolikih obrazov in lepote Slovenije.

Prebivalci, pa tudi številni obiskovalci pravijo, da je Ljubljana, ki šteje okrog 276.000 prebivalcev, mesto po meri človeka.

Adem Jahjefendić

Vir: <http://www.ljubljana.si>, <http://sl.wikipedia.org/>

Robbov vodnjak

Pravi prijatelj.

(vsaj) 4 razlogi, zakaj je modro biti član

Ustregli smo željam naših gluhih in naglušnih članov – poleg izjemno ugodne cene osnovnega članstva, lahko uveljavljate pomoč na cesti tudi, če vaše vozilo upravlja nekdo drug.

69€

ČLANSTVO PLUS

SAMO

24€

ZA GLUHE IN NAGLUŠNE*

40€

OSNOVNO ČLANSTVO

1.

Z VAMI SMO 24 UR NA DAN, VSAK DAN

Brezplačna pomoč na cesti:

Zamenjava pnevmatike, pomoč pri zagonu motorja, zamenjava akumulatorja, prevoz pokvarjenega vozila, brezplačno nadomestno vozilo v primeru prometne nesreče ...

3.

POSKRBITIMO ZA VAŠE VOZILO

Prihranite lahko več, kot znaša članarina:

- BREZPLAČNA menjava žarnice - 9,15 €
- BREZPLAČEN preventivni pregled 2x letno - 25,41 €
- BREZPLAČEN test zavor - 20,34 €
- 20 % POPUST pri testu geometrije podvozja (optike) - 6,10 €
- 20 % POPUST pri testu motorja - 7,46 €
- 20 % POPUST pri obnovitvi žarometov - 11,01 €
- 20 % POPUST pri hrambi 4 pnevmatik - 3,25 €
- 20 % POPUST pri programih varne vožnje v AMZS Centru varne vožnje na Vrnskem - 32 €

SKUPAJ prihranek vsaj 140 €

2.

S ČLANSTVOM PLUS SKRBITIMO ZA VAS TUDI V TUJINI

Bogatejši paket storitev v Sloveniji

(prevoz pokvarjenega vozila brez omejitve kilometrov, brezplačno prečrpavanje goriva ob napačnem točenju ...)

in v tujini:

- brezplačna pomoč na cesti,
 - prevoz pokvarjenega ali poškodovanega vozila iz tujine do 1.500 € ...
- in še mnogo več!

AMZS

Varni voznik

Št: 0123456789

Avto-moto društvo

Velja do: 12-14

Članska kartica Membership Card

ABC Europe
Show your Card!

4.

NUDIMO VAM DODATNE UGODNOSTI IN PRIHRANKE

- Motorevija s strokovnimi nasveti in aktualnimi novicami iz avto-moto sveta,
- mednarodni program ugodnosti **Show your Card!**, ki jih lahko preverite na www.amzs.si, s pomočjo prilagojenega iskalnika za izbrano državo in mesto,
- popust na avtokarte, mednarodne dokumente, eko nalepke za vožnjo po nemških mestih
- in še mnogo več!

*Posebno ceno lahko uveljavljate gluhi in naglušni z delno ali popolno izgubo sluha, na podlagi priznane vsaj 70-odstotne telesne okvare. Več o članskih ugodnostih lahko preverite na www.amzs.si ter v Splošnih pogojih članstva Avto-moto zveze Slovenije.

ZA POMOČ NA CESTI
POKLIČITE **1987***

UGODNOSTI ZA ČLANE
IN INFORMACIJE ☎ **080 28 20**

AMZS

Brezplačna mobilna aplikacija, ki vam bo olajšala pomoč na cesti v primeru okvare ali nesreče. **AMZS Pomoč!**

PRENOS BREZPLAČNE APLIKACIJE

1.

APLIKACIJO PRENESITE PREKO **QR KODE**

ALI PREKO **PORTALA GOOGLE PLAY**

2.

SLEDITE NAVODILOM NA ZASLONU

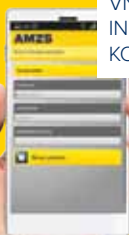

NAMESTITEV APLIKACIJE ZA GLUHE IN NAGLUŠNE

1.

VNESITE **SVOJE PODATKE** IN SE S TEM IDENTIFICIRAJTE KOT UPORABNIK

Člani AMZS vnesite tudi članske podatke in omogočite spremljanje aktualnih članskih ugodnosti.

2.

VNESITE **PODATKE O VOZILIH**, KI JIH OBIČAJNO UPORABLJATE

Tako vam v primeru poškodbe vozila, okvare ali nesreče ne bo potrebno ponovno navajati vseh potrebnih podatkov.

3.

ZA VKLOP NADGRADNJE ZA GLUHE IN NAGLUŠNE **POŠLJITE MOBILNO ŠTEVILKO**, S KATERE BOSTE UPORABLJALI APLIKACIJO, NA **TOLMAC@AMZS.SI**.

UPORABA V PRIMERU NESREČE ALI OKVARE

1.

IZBERITE FUNKCIJO **POKLIČI AMZS**

2.

POTRDITE SVOJO **LOKACIJO**

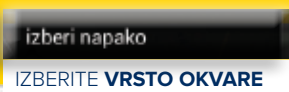
3.

IZBERITE **VOZILO**, KI GA UPORABLJATE

4.

IZBERITE **VRSTO OKVARE**

5.

IZBERITE UKAZ **POŠLJI SMS**

Funkcija **pošlji SMS** je namenjena in vidna samo osebam z okvaro sluha, ostali uporabniki imajo na voljo le **Pokliči AMZS**.

6.

ZA OSEBE Z OKVARO SLUHA

Z izbiro Pošlji SMS boste avtomatično stopili v stik s Klicnim centrom za osebe z okvaro sluha in s klicnim centrom AMZS, ki bosta skupaj omogočila čim hitrejšo in najustreznejšo pomoč na cesti in vam posredovala časovni okvir intervencije.

Uporaba nadgrajene aplikacije je na voljo le članom društev Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije.

KOLEDAR MEDNARODNIH TEKMOVANJ GLUHIH V LETU 2015

Zimske Olimpijske igre gluhih 2015,
Hanti-Mansijsk (RUS), 28. marec—5. april 2015
Udeleženka: Anja Drev s spremstvom

ICSD kongres,
Hanti-Mansijsk (RUS), 26. in 27. marec 2015
Udeleženca: dva predstavnika ŠZGS

Svetovno prvenstvo gluhih v tenisu,
Nottingham (VBR), 21.—26. julij 2015
Udeleženec: Marino Kegl s spremstvom

Evropsko prvenstvo gluhih v atletiki,
Bydgoszcz (POL), 20.—25. julij 2015
Udeleženec: gluhi atlet iz AK Velenje (po potrditvi njegovih rezultatov)

Svetovno prvenstvo gluhih v bowlingu,
Bologna (ITA), avgust 2015
Udeleženci: izbor po rezultatih kvalifikacij

**Finalni del tekmovanja Evrolige gluhih
v futsalu DCL,**

Graz (AVS), 17.—21. februar 2015
Udeleženci: futsal ekipa DGN Podravja Maribor kot državni prvak v letu 2014

2. mednarodni teniški turnir gluhih,
Portorož (SLO), 28.—30. maj 2015
Udeleženec: Marino Kegl v sodelovanju z
ŠZGS, ZŠIS-POK in TZS

Koledar državnih prvenstev gluhih za leto 2015

ŠAH

posamično in
ekipno

24. 1. 2015

Društvo gluhih in naglušnih
Posavja Krško – Šahovski
klub Sevnica, Gostišče
Felician

BADMINTON

moški/ženski

28. 2. 2015

Športna zveza gluhih
Slovenije, Badminton
klub Ljubljana

BOWLING

posamično/
dvojice

14. 3. 2015

Društvo gluhih in naglušnih
Pomurja Murska Sobota,
Maximus Murska
Sobota

ODBOJKA

moški/ženski

28. 3. 2015

Društvo gluhih in naglušnih
Koper, OŠ Koper
Bonifika

BOWLING

trojice

18. 4. 2015

Medobčinsko društvo
gluhih Ljubljana, BK300
Ljubljana

FUTSAL

23. 5. 2015

Društvo gluhih in naglušnih
Podravja Maribor, ŠTUK
Maribor

KOŠARKA

16. 5. 2015

Društvo gluhih in naglušnih
Severne Primorske, OŠ
Milojke Štrukelj
Nova Gorica

BALINANJE

posamično

6. 6. 2015

Društvo gluhih in naglušnih
Celje, Balinišče Rogaška
Slatina

ŠPORTNI RIBOLOV

13. 6. 2015

Društvo gluhih in
naglušnih Celje,
Slivniško jezero

ORIENTACIJSKI TEK

moški/ženski

27. 6. 2015

AURIS – Medobčinsko društvo
gluhih in naglušnih za
Gorenjsko Kranj, poli-
gon Crngrob

ODBOJKA

NA

MIVKI

moški/ženski

29. 8. 2015

Društvo gluhih in naglušnih
Ljubljana, Laguna
Center Ljubljana

BALINANJE

ekipno

12. 9. 2015

Medobčinsko društvo gluhih
in naglušnih Slovenske Kon-
jice, balinišče Rogaška
Slatina